

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Дел. бр.: 2325/04
Дана: 09.12.2021.

На основу члана 119 и члана 110-112 Закона о основама система васпитања и образовања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018-други закон, 10/2019, 6/2020)-даље: Закон, Правилника о ближним критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи васпитања и образовања („Сл. гласник РС“ бр. 22/2016), Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“ бр. 46/2019, 104/2020), Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. гласник РС“ бр. 65/2018), Управни одбор Предшколске установе „Наша радост“ Суботица је на својој 84. редовној седници одржаној 09.12.2021. године, донео:

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ "НАША РАДОСТ"

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Програмом за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у Предшколској установи "Наша радост" Суботица (даље: Програм) прецизира се улога и одговорност свих субјеката укључених у живот и рад Предшколске установе „Наша радост“ Суботица (даље: Установа).

Члан 2.

Установа у програму дефинише основне појмове, облике и врсте дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; превентивне и интервентне активности; начин на који се уграђују у свакодневни живот и рад Установе на свим нивоима; одговорна лица; временску динамику остваривања, кораке и процедуре у поступању у заштити деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;

Члан 3.

Циљеви Програма:

- Општи циљ** Програма је да унапреди квалитет живота деце у Установи применом мера превенције за стварање безбедне средине и позитивне климе за живот и рад деце и мере интервенције у ситуацијама када се јавља дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање у Установи.
- Специфични циљеви** Програма дефинисани су Посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања и анализе стања утврђене претходним извештајима о реализацији Програма заштите деце од насиља.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercica br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Члан 4.

Специфични циљеви Програма се деле у две групе, и то:

- 1) специфични циљеви у превенцији и
- 2) специфични циљеви у интервенцији.

Члан 5.

Специфични циљеви у превенцији су:

1. подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања;
2. идентификација безбедносних ризика у установи увидом у документацију, непосредно окружење евидентирањем критичних места у установи, анкетаирањем васпитача и родитеља, односно других законских заступника;
3. повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад установе на препознавање насиља и злостављања;
4. унапређење способности свих учесника у установи – свих структура установе, почев од васпитача, помоћних радника, стручних сарадника, администрације итд., преко деце, родитеља, односно других законских заступника, локалне заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља;
5. оспособљавање свих запослених и родитеља, односно других законских заступника, за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање;
6. пружање помоћи деци у савладавању развојних проблема и проблема у социјалном контакту са другом децом;
7. изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду;
8. дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника о томе;
9. омогућавање свима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
10. спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
11. сарадња са родитељима, односно другим законским заступницима путем Савета родитеља, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора;
12. сарадња са службама ван Установе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у установи.

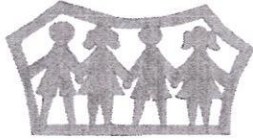
Члан 6.

Специфични циљеви у интервенцији:

1. спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља;
2. праћење и евидентирање врста и учесталости насиља;
3. процењивање ефикасности спровођења програма заштите;
4. рад на отклањању последица насиља и интеграција деце у заједницу вршњака;
5. психо-терапијски рад са децом која трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља.

**ТИМ ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА,
ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАМЕНАРИВАЊА**

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Члан 7.

Директор установе формира Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (даље: Тим за заштиту).

Тим за заштиту има 9 чланова.

План рада Тима за заштиту саставни је део Годишњег плана рада Установе.

Извештај рада Тима за заштиту саставни је део Извештаја о раду Установе за сваку школску годину.

Члан 8.

Стални чланови Тима за заштиту су: директор, помоћник директора за васпитно – образовни рад, помоћници директора за педагошку јединицу, стручни сарадник-педагог, стручни сарадник-психолог, секретар установе.

Повремено се могу укључивати чланови за конкретне случајеве, из реда васпитно-образовног особља: васпитачи и медицинске сестаре – васпитачи, затим родитељ, односно други законски заступник, представник јединице локалне самоуправе, односно стручњак за поједина питања.

Члан 9.

Директор установе одређује стручног сарадника-педагога, стручног сарадника-психолога или другог запосленог - члана Тима за заштиту, као одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у којима Тим за заштиту учествује.

Члан 10.

Подаци о члановима Тима за заштиту су истакнути на видном месту у објекту како би били доступни запосленима у Установи и родитељима, односно другим законским заступницима.

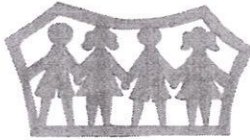
Члан 11.

У Установи се формира Тим за заштиту на нивоу Установе и Тимови за заштиту на нивоу вртића.

Члан 12.

Задаци Тима за заштиту на нивоу Установе су следећи:

1. припрема програм заштите и превенције деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
2. информисање запослене о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту,
3. учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања, као и за поступање у случајевима дискриминаторног понашања,
4. предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања,

5. предлаже мере за унапређивање превенције и заштите од дискриминације, организује консултације и учествује у доношењу одлука о начину поступања у случајевима сумње на дискриминаторно понашање,
6. укључује родитеље, односно друге законске заступнике у превентивне и интервентне мере и активности за спречавање и сузбијање дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања,
7. извештава стручна тела и органе управљања,
8. анализира стање у остваривању равноправности и једнаких могућности,
9. прати и процењује ефекте предузетих мера и активности за спречавање и сузбијање дискриминаторног понашања и даје одговарајуће предлоге директору,
10. сарађује са школском управом Министарства просвете, науке и технолошког развоја и другим надлежним органима, организацијама и службама, ради спречавања и заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
11. води и чува посебну документацију о случајевима и појавним облицима дискриминације, броју пријава и притужби, броју спроведених неформалних и формалних поступака, њиховом исходу и др.

Члан 13.

Задаци Тима за заштиту на нивоу вртића су следећи:

1. информисе родитеље, односно друге законске заступнике о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту,
2. планира и евидентира превентивне активности на нивоу вртића,
3. израђује кутак намењен родитељима, односно другим законским заступницима на тему заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
4. извештава Тим за заштиту на нивоу Установе најмање 3 пута годишње,
5. евидентира случајеве насиља другог нивоа, предузима мере и прати ефекте,
6. реагује по пријави у ситуацијама појаве насиља или повреда,
7. води евиденцију о повредама деце у вртићу и породици,
8. прати и процењује безбедност објеката и дворишта у сарадњи са дежурним особљем,
9. обавештава службу одржавања о уоченој неправилности као и Тим за заштиту на нивоу Установе, а према степену хитности и у оквиру редовног извештавања.

Члан 14.

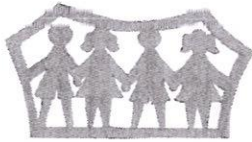
Тим за заштиту планира, организује и стара се о спровођењу мера и активности самостално и у сарадњи са другим тимовима – за инклузивно образовање, самовредновање др.

Члан 15.

Седницама Тима за заштиту могу да присуствују и представници Савета родитеља.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ, ОБЛИЦИ И ВРСТЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

ПОЈАМ, ОБЛИЦИ И ВРСТЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Члан 16.

Под дискриминацијом, односно дискриминаторним понашањем, подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима у установи којом се неоправдано прави разлика или даје првенство, а нарочито она којом се:

1. ограничава или ускраћује право на предшколско васпитање и образовање под једнаким условима,
2. отежава или онемогућава упис лица или групе лица у установу, услед њиховог личног својства,
3. искључује лице или група лица из образовног система услед њиховог личног својства,
4. отежава или ускраћује могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним активностима услед личног својства лица или групе лица,
5. деца, запослени или трећа лица разврставају по њиховом личном својству,
6. ускраћују или не прелузимају мере подршке које су законом прописане, а по основу личног својства,
7. на други начин неоправдано прави разлика или неједнако поступа са децом или другим лицима која учествују у васпитно-образовном процесу.

Члан 17.

Дискриминацијом се не сматрају посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напредовања лица, односно група лица која се налазе у неравноправном положају у процесу образовања.

Право на заштиту од дискриминације има сваки учесник у систему образовања.

Члан 18.

Извршилац дискриминације јесте лице – дете, запослени, родитељ, односно други законски заступник или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштањем чињења врше дискриминацију у процесу васпитања и образовања или у вези са њим, у свим релацијама.

Члан 19.

Дискриминисано лице, у смислу овог акта, јесте лице – дете, запослени, родитељ, односно други законски заступник и треће лице, група – деце, запослених, родитеља, односно других законских заступника и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу васпитања и образовања или у вези са њим.

Члан 20.

Дискриминација има један од следећих облика:

- 1) Непосредна дискриминација

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercia br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

- 2) Посредна дискриминација
- 3) Повреда начела једнаких права и обавеза
- 4) Удруживање ради вршења дискриминације
- 5) Говор мржње
- 6) Узнемиравање и понижавајуће поступање.

Члан 21.

Непосредна дискриминација постоји ако се лице или група лица због његовог односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији у процесу васпитања и образовања или у ситуацијама које су непосредно или посредно повезане са процесом васпитања и образовања било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или би могли бити стављени у неповољан положај, а нарочито она којом се:

1. врши дискриминација деце од стране запослених у установи у процесу васпитања и образовања,
2. врши дискриминација запослених и деце од стране трећих лица у вези са процесом васпитања и образовања,
3. спроводи дискриминација према родитељима, односно другим законским заступницима деце од стране запослених и трећих лица када се она односи на процес васпитања и образовања,
4. на друге начине непосредно врши дискриминација.

Члан 22.

Посредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, у процесу васпитања и образовања или у вези са процесом васпитања и образовања, због његовог односно њиховог личног својства, ставља у неповољнији положај актом, радњом или пропуштањем које је привидно засновано на начелу једнакости и забране дискриминације, осим ако је то оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна.

Члан 23.

Повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, у процесу васпитања и образовања, због његовог, односно њиховог личног својства неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се тим мерама остварује.

Члан 24.

Забрана позивања на одговорност постоји ако се у процесу васпитања и образовања, односно у вези са процесом васпитања и образовања према лицу или групи лица неоправдано поступа лошије него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању.

Члан 25.

Удруживање ради вршења дискриминације постоји ако се у установи или процесу васпитања и образовања односно у вези са њим, образују удружења или групе чије је деловање

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

усмерено на кршење уставом, правилима међународног права и законом зајамчених слобода и права или на изазивање националне, расне, верске и друге мржње, раздора или нетрпељивости, као и у свим другим случајевима када удруживање има за циљ вршење дискриминације.

Члан 26.

Говор мржње је сваки облик изражавања идеја, информација и мишљења којима се подстиче дискриминација, мржња и насиље против лица или групе лица учесника у процесу васпитања и образовања, односно ма ког другог лица због његовог личног својства, а које је у вези са процесом васпитања и образовања или са радом установе.

Члан 27.

Узнемиравање и понижавајуће поступање постоји када су учесници у процесу васпитања и образовања, од стране других учесника у процесу васпитања и образовања, односно трећих лица, услед свог личног својства, у процесу васпитања и образовања или у вези са процесом васпитања и образовања, изложени дискриминаторском поступању, које има за циљ или представља повреду достојанства и којим се ствара осећај понижености, узнемирености или одбачености, шири страх или непријатељство, односно ствара понижавајуће и увредљиво окружење.

Члан 28.

Посебни случајеви дискриминације су дискриминација у:

1. остваривању исхода и стандарда васпитања и образовања,
2. остваривању права на образовање и васпитање,
3. употреби језика и писма,
4. обезбеђивању безбедности деце и других учесника у образовном и васпитном процесу,
5. поштовању правила понашања у установи,
6. планирању и програмирању образовно-васпитног рада,
7. реализацији васпитно-образовног рада,
8. руковођењу и организовању рада тј. управљању установом,
9. поштовању права детета и других учесника у васпитном и образовном процесу,
10. прикупљању и употреби података о деци, родитељима, односно другим законским заступницима и запосленима када то законом или подзаконским актом није предвиђено,
11. запошљавању и поступању према запосленима у установи,
12. другим областима од значаја за образовање и васпитање.

ПОЈАМ, ОБЛИЦИ И ВРСТЕ НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАПЕМАРИВАЊА

Члан 29.

Насиље и злостављање јесте сваки облик једанпут учињеног, односно поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета или запосленог.

Члан 30.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно понашање јесте насилно.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica: Antona Aškercа br. 3
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Члан 31.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у Установи односи се на: децу, запослене, родитеље, односно друге законске заступнике и трећа лица.

Члан 32.

Насиље може да се јави од стране: запосленог према детету, другом запосленом, родитељу, односно друго законском заступнику; детета према другом детету или запосленом; родитеља, односно другог законског заступника према свом детету, другом детету и према запосленом.

Члан 33.

Насиље и злостављање може да се јави као:

1. физичко насиље
2. психичко (емоционално) насиље
3. социјално насиље
4. сексуално насиље и злостављање
5. дигитално насиље и злостављање
6. злоупотреба детата
7. експлоатација

Члан 34.

Физичко насиље подразумева: физичко кажњавање детета од стране запосленог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица у установи; свако понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета или запосленог; насилно понашање запосленог према детету.

Члан 35.

Психичко насиље је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета или запосленог.

Члан 36.

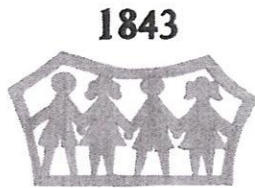
Социјално насиље је понашање којим се искључује дете из групе вршњака и различитих облика активности установе.

Члан 37.

Сексуалним насиљем и злостављањем сматра се понашање којим се дете сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Члан 38.

Дигиталним насиљем и злостављањем сматра се злоупотреба информационо-комуникационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, смс-ом, ммс-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и другим облицима дигиталне комуникације.

Предшколска установа „НАША РАДОŠT“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Члан 39.

Злоупотреба детета је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе).

Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете од стране родитеља, односно другог законског заступника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Члан 40.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета, а у корист је другог лица, установе или организације.

Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Члан 41.

Занемаривање и немарно поступање представља пропуштање установе или запосленог да обезбеди услове за правилан развој детета.

Члан 42.

Занемаривање у установи обухвата:

1. скраћивање појединих облика васпитно - образовног рада неопходних детету;
2. реаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља, односно другог законског заступника;
3. пропусте у обављању надзора и заштите детета од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Члан 43.

Насиље, злостављање и занемаривање разврстано је на три нивоа.

Оно има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) у ситуацијама насиља и злостављања када су учесници деца (дете - дете, дете - запослени).

Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Члан 44.

На првом нивоу јављају се следећи облици насиља и злостављања:

1. **физичко:** ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари;
2. **психичко:** омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање";
3. **социјално:** добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина;

4. **сексуално насиље и злостављање** је неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација;
5. **насиље и злостављање злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма:** узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

Члан 45.

На другом нивоу јављају се следећи облици насиља и злостављања:

1. **физичко:** шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, пљување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу;
2. **психичко:** уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање;
3. **социјално:** сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање;
4. **сексуално:** сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење;
5. **насиље и злостављање злоупотребом информационих технологија:** оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

Члан 46.

На трећем нивоу јављају се следећи облици насиља и злостављања:

1. **физичко:** туча, давање, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем;
2. **психичко:** застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације;
3. **социјално:** претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (клатова) које има за последњу попрекљивање других;
4. **сексуално:** завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест;
5. **насиље и злостављање злоупотребом информационих технологија:** снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

Члан 47.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању од детета прикупља, по правилу, стручни сарадник-психолог, стручни сарадник-педагог, односно друго задужено лице у установи - васпитач групе или члан Тима за заштиту.

Изјаву о насиљу, злостављању и занемаривању дете даје директору у присуству стручног сарадника-психолога или стручног сарадника-педагога и родитеља, односно другог законског заступника, осим ако је родитељ, односно други законски заступник спречен да присуствује.

Члан 48.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti Intézmény/Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Установа је дужна да надлежном органу пријави сваки облик насиља, злостављања и занемаривања у установи почињен од стране родитеља, односно другог законског заступника или трећег лица у установи.

Члан 49.

Ако постоји сумња или сазнање на насиље, злостављање и занемаривање детета у породици, директор обавештава Центар за социјални рад и полицију, који обавештавају родитеља, односно другог законског заступника, у складу са законом.

Уколико се ради о догађају који захтева предузимање неодложних интервентних мера и активности, директор обавештава родитеља, односно другог законског заступника и у процес заштите укључује Центар за социјални рад.

Члан 50.

Ако постоји сумња да насилни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја, директор обавештава родитеља, односно другог законског заступника и полицију.

Члан 51.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према детету у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету мере за заштиту и подршку на основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

Члан 52.

Када је родитељ, односно други законски заступник детета починилац насиља и злостављања према запосленом, установа је дужна да одмах обавести полицију.

Члан 53.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице према детету, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља, односно другог законског заступника детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни Центар за социјални рад и полицију.

Члан 54.

Када се насиље и злостављање дешава у установи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени – родитељ, односно други законски заступник; запослени, родитељ, односно други законски заступник - треће лице), директор предузима мере у складу са законом.

ПРЕВЕНТИВНЕ И ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, КАО И СУМЊЕ ИЛИ УТВРЂЕНОГ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Члан 55.

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Превентивне мере и активности су оне мере и активности којима се у Установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Члан 56.

Превентивним мерама и активностима заснованим на принципу једнаких могућности, кроз једнакост и доступност права на образовање и васпитање, без дискриминације:

1. подиже се ниво свести и осетљивости свих у установи – нулта толеранција на све облике дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
2. остварује се пуна посвећеност установе и свих њених органа и тела у препознавању, спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности;
3. сви носиоци обавеза заштите од дискриминације у установи (унутрашња заштита) и ван ње (спољашња заштита- породица, јединица локалне самоуправе, надлежни орган унутрашњих послова, Центар за социјални рад, здравствена служба, министарство надлежно за послове образовања, Повереник, Заштитник грађана, Покрајински заштитник грађана – омбудсман, органи правосуђа и др.), сагласно закону, поступају хитно, ефикасно и координисано у спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.

Члан 57.

Превентивне мере и активности реализују се на један од следећих начина:

1. активностима које се уграђују у свакодневни живот и рад Установе,
2. стручним усавршавањем запослених на тему заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
3. информисањем запослених и родитеља, односно других законских заступника о обавезама и одговорностима из области заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
4. сарадњом са породицом, другим институцијама и јединицом локалне самоуправе,
5. поступцима за рано препознавање ризика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Члан 58.

У свакодневни живот и рад Установе уграђују се следеће превентивне активности у зависности од нивоа на ком се дешава насиље:

1. Ниво васпитне групе:

- васпитно-образовним активностима из свих области развоја: говор, комуникација, упознавање природне и друштвене средине, развој математичких појмова, физичко, музичко и ликовно васпитање, еколошко васпитање;
- дефинисањем правила понашања деце у групи;
- реализацијом различитих програма психо-социјалне подршке, учења вештина за боравак деце у колектив;
- индивидуалним разговорима са родитељима, односно другим законским заступницима, групни родитељски састанци.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

2. Ниво вртића:

- организовање заједничких активности деце различитог узраста, родитеља, односно других законских заступника и васпитача, односно медицинских сестара - васпитача у циљу међусобног упознавања, развијања толеранције међу децом, богатства различитости и културе понашања,
- организовање хуманитарних акција,
- стручне теме за родитеље, односно друге законске заступнике из области васпитања деце предшколског узраста на родитељском састанку,
- обележавање важних датума,
- тематске изложбе ликовног и говорног стваралаштва деце,
- сарадња са другим институцијама и Установама, посебно са основном школом кроз планирање и реализацију заједничких активности.

3. Ниво Установе:

- информисање свих запослених о Програму заштите деце и извештавање о реализацији на седницама стручних тела и органа управљања са циљем подизања нивоа свести и повећања осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и реаговања на њих,
- спровођење истраживања о појавним облицима насиља у циљу даљег превентивног деловања,
- организовање хуманитарних акција у сарадњи са институцијама локалне самоуправе,
- сарадња са медијима,
- сарадња са Установама здравствене и социјалне заштите,
- сарадња са основним школама кроз планирање и реализацију заједничких активности.

Члан 59.

Стручно усавршавање запослених на тему заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања спроводи се ради унапређења компетенција запослених за превентивни рад, на нивоу Установе.

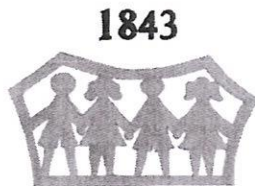
Усавршавање се спроводи на акредитованим семинарима и струковним удружењима, активима и тимовима.

Члан 60.

Информисање запослених и родитеља, односно других законских заступника о обавезама и одговорностима из области заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања врши се на један од следећих начина:

1. информисање запослених: на седницама васпитно-образовног већа, на активима, тимовима и на састанцима на нивоу вртића,
2. информисање родитеља, односно других законских заступника: на родитељским састанцима, индивидуалним разговорима са родитељима, односно другим законским заступницима, на паноима за родитеље, односно друге законске заступнике
3. путем званичне интернет презентације Установе.

Члан 61.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra делатности: 8891

Сарадња са породицом, другим институцијама и јединицом локалне самоуправе остварује се на следеће начине:

- развијањем партнерског односа са родитељима, односно другим законским заступницима кроз активно учешће родитеља у планирању, реализацији и евалуацији васпитно-образовног рада у групи (у различитим областима),
- учешћем родитеља, односно других законских заступника у активностима на нивоу вртића (хуманитарне акције, изложбе дечјих радова са садржајима везаним за реализацију програма заштите),
- кроз родитељске састанке са садржајима везаним за реализацију програма заштите,
- кроз индивидуалне разговоре са родитељима, односно другим законским заступницима;
- другим институцијама и локалном заједницом кроз заједничку реализацију превентивних активности Установе и основних школа, Завода за јавно здравље, Дечјег диспанзера, спортских удружења, медија, са садржајима који имају за циљ развијање здравих стилова живота и позитивних образаца понашања и комуникације са окружењем.

Члан 62.

Поступци за рано препознавање ризика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања су систематско посматрање деце и континуирано праћење дечјег развоја и напредовања од стране васпитача, стручних сарадника, медицинске сестре-васпитача, помоћног особља и чланова тима на нивоу вртића.

Цео поступак се одвија кроз сарадњу са породицом и представницима релевантних институцијама из локалне заједнице.

ИНТЕРВЕНЦИЈА

Члан 63.

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности зауставља, осигурава безбедност деце у васпитном и образовном процесу (оних који трпе-дискриминисана лица, сведоче или чине-извршиоци дискриминације), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате се ефекти предузетих мера.

Члан 64.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете трпи дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање.

На насиље се реагује одмах и у циљу најбоље заштите детета.

Мерама интервенције насиље се зауставља, осигурава се безбедност свих учесника и смањује ризик од понављања.

Члан 65.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивоу има за циљ да обезбеди уједначено поступање (интервенисање) у Установи.

Члан 66.

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Први ниво насиља и злостављања решава самостално васпитач у оквиру васпитно-образовног рада са децом – појединцима или групама у сарадњи са родитељем, односно другим законским заступником детета.

Васпитач врши појачан васпитно-образовни рад са васпитном групом и индивидуално.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

Члан 67.

На **другом нивоу** интервентне активности предузима васпитач, у сарадњи са стручним сарадником-педагогом, стручним сарадником-психологом, Тимом за заштиту и директором (**унутрашња заштитна мрежа**), уз обавезно учешће родитеља, односно другог законског заступника, у смислу појачаног васпитног рада.

Члан 68.

На **трећем нивоу**, интервентне активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља, односно другог законског заступника и надлежних органа, организација и служби (Центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе) (**спољашња заштитна мрежа**).

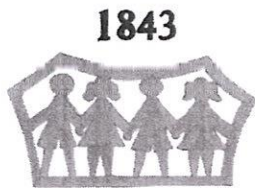
Уколико присуство родитеља, односно другог законског заступника није у најбољем интересу детета, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или ремети поступак у установи, директор обавештава Центар за социјални рад, односно полицију.

Члан 69.

У установи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из *расистичких* (подразумева уверење и понашање лица или групе лица засновано на ставу да неке расе имају супериорне карактеристике у односу на друге), *сексистичких* (подразумева уверење и понашање засновано на ставу да је мушки пол супериоран у односу на женски), *хомофобичних* (подразумева страх, мржњу и нетолеранцију према ЛГБТИ лицима и према сваком понашању које је изван оквира родних улога), *ксенофобичних* (подразумева интензивно и ирационално исказивање мржње према странцима), *исламофобичних* (подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према исламу и муслиманима), *антисепитских* (подразумева мржњу, нетрпељивост и предрасуде према Јеврејима, као религијској групи или нацији), *антициганистичких* (подразумева посебан вид расизма усмерен према ромском народу, а идеологија је заснована на историјски потхрањеним идејама о расној надмоћности појединих народа, а који се изражава кроз насиље, говор мржње, изабљивање, стигматизацију и дискриминацију) или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом - *аблеизам*, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима.

Члан 70.

У установи се интервенише у случају сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то када се оно припрема, дешава или се догодило између:

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
 NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
 Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
 Subotica, Antona Aškercа br. 3.
 Matični broj: 08067783
 PIB: 100960649
 Žiro-račun: 840-402661-86
 Šifra delatnosti: 8891

- учесника у образовању (дете-дете; дете-запослени; дете-родитељ, односно други законски заступник; дете-треће лице у установи);
- запосленог (запослени-дете, запослени-родитељ, односно други законски заступник, запослени-запослени, запослени-треће лице);
- родитеља, односно другог законског заступника (родитељ, односно други законски заступник-дете, родитељ, односно други законски заступник-родитељ, односно други законски заступник, родитељ, односно други законски заступник-запослени, родитељ, односно други законски заступник-треће лице);
- треће лице (треће лице-дете, треће лице-родитељ, односно други законски заступник, треће лице-запослени; треће лице-треће лице).

Члан 71.

Директор, запослени и трећа лица имају обавезу да препознају дискриминацију, а ако је утврђена, предузму мере и активности у установи према учеснику у образовању прописане Законом и овим правилником.

Члан 72.

У случају дискриминаторног понашања запосленог утврђује се одговорност у дисциплинском поступку, у складу са Законом.

У случају када је родитељ, односно други законски заступник извршилац дискриминације, одговорност се утврђује пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

Одговорност трећег лица за повреду законске забране дискриминације утврђује се у поступку пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

ПРОЦЕДУРЕ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

Члан 73.

Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације у којима се насиље јавља:

1. Међу децом,
2. Од стране запосленог над дететом,
3. Од стране одрасле особе која није запослена у Установи над дететом.

СИТУАЦИЈЕ НАСИЉА ИЛИ СУМЊЕ ДА СЕ НАСИЉЕ ДЕШАВА			
Кораци у интервенцији	Насиље међу децом	Насиље запосленог над дететом	Насиље одрасле особе која није запослена у Установи над дететом
Проверавање сумње или откривање насиља	Насиље се дешава: 1. Опажање насиља; 2. Добијање информација да је насиље у току; Сумња на насиље: 1. Препознавање спољашњих знакова или понашања детета; 2. Проверавањем непосредно детета, посредно од трећег лица		

Прекидање, заустављање насиља	Васпитач групе или други најближи запослени прекида насиље или позива помоћ	Свака одрасла особа која има сазнање да је насиље у току прекида насиље или позива помоћ (МУП, ЗС), уколико је потребно, односно уколико процени да не може самостално да прекине насиље.	Свака одрасла особа која има сазнање да је насиље у току прекида насиље или позива помоћ (МУП, ЗС), уколико је потребно, односно уколико процени да не може самостално да прекине насиље.
Смиривање ситуације	Васпитач групе, стручни сарадник обезбеђује сигурност за дете, удаљава дете из ситуације, разговара са учесницима	Васпитач групе, стручни сарадник обезбеђује сигурност за дете, удаљава дете из ситуације, разговара са учесницима	Васпитач групе, стручни сарадник обезбеђује сигурност за дете, удаљава дете из ситуације, разговара са учесницима
Обавештавање родитеља, односно других законских заступника и предузимање хитних акција	Уколико је дошло до повреде детета, васпитач групе или медицинска сестра-васпитач пружа прву помоћ и извештава родитеље, односно друге законске заступнике. Ако је потребно медицинско збрињавање ван Установе, васпитач одмах обавештава родитеље, односно друге законске заступнике. Уколико није дошло до повреде, за насиље првог нивоа, родитељи се обавештавају током дана, када дођу по дете. За насиље, другог и трећег нивоа, васпитач одмах обавештава родитеља, односно другог законског заступника.	Руководилац радне јединице у вртићу обавештава директора Установе који поступа у складу са Законом. Према детету се предузимају мере заштите и подршке (план заштите).	Руководилац радне јединице у вртићу обавештава директора Установе који одмах обавештава родитеља, односно другог законског заступника и/или особу од поверење (у случају сумње на насиље у породици) детета које је изложено насиља.
Консултације	Непосредно по појави насиља, са колегом и Тимом на нивоу вртића. Тим процењује степен ризика и одлучује на који ће се начин решавати случај. Неопходно је водити рачуна о поверљивости података, заштити приватности и стављању интереса детета	Непосредно по појави насиља или сумње на насиље, Тим на нивоу Установе (састанак сазива директор Установе), који процењује ниво ризика и израђује план заштите за дете	Непосредно по појави насиља или сумње на насиље, Тим на нивоу Установе (састанак сазива директор Установе), који процењује ниво ризика и израђује план заштите за дете

	<p>изнад интереса родитеља, односно другог законског заступника, установе, струке. Разговор треба да води неко од чланова Тима, стручни сарадник-педагог или стручни сарадник-психолог. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе. На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.</p>		
<p>Мере и активности- План заштите</p>	<p>Позивају се родитељи, односно други законски заступници и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите детета, мере даљег васпитног деловања). Уколико је потребно, обавештава се МУП, Центар за социјални рад (рок три дана од дана када се насиље десило). Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима, односно другим законским заступницима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу дечије безбедности да родитељи, односно други законски заступници не буду укључени); Тим на нивоу Установе у сарадњи са Тимом на нивоу вртића, васпитачем групе, стручним сарадницима и</p>	<p>Насиље се дешава: директор предузима мере у складу са Законом, родитељи односно други законски заступници се информишу, предузимају се заштитне мере према детету, по потреби се информишу надлежне службе (МУП, ЦСР, ЗЦ, ЗС). Непотврђена сумња на насиље: праћење понашања запосленог (прати директор Установе, помоћник директора за педагошку јединицу, Тим на нивоу вртића).</p>	<p>Насиље се дешава: директор Установе информише родитеља, односно другог законског заступника и надлежне службе (МУП, ЦСР, ЗЦ, по потреби). Тим на нивоу Установе договара заштитне мере према детету, по потреби у сарадњи са надлежним службама. У случају сумње на насиље, директор Установе пријављује Центру за социјални рад.</p>

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
 NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
 Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
 Subotica, Antona Aškerca br. 3.
 Матични број: 08067783
 PIB: 100960649
 Žiro-račun: 840-402661-86
 Šifra delatnosti: 8891

	<p>родитељима, односно другим законским заступницима, предузима мере у случају насиља на другом и трећем нивоу. Планирају се активности којима ће се обезбедити реинтеграција свих учесника насиља у групу-план заштите. План насиља зависи од врсте и тежине насилног чина, последица насиља, броја учесника... По потреби укључити Школску управу, Центар за социјални рад, Здравствану службу итд.</p>		
<p>Ефекти предузетих мера и активности</p>	<p>Опсервацијом се прате понашања детета које врши насиље/трпи насиље. Користе се инструменти за праћење реализације Програма заштите деце од насиља, од стране васпитача, стручног сарадника, Тима на нивоу вртића и Тима на нивоу Установе.</p>		

Члан 74.

У образовно-васпитном систему нема места за истрагу или доказивање злостављања, о постојању сумње се обавештавају надлежне службе.

Члан 75.

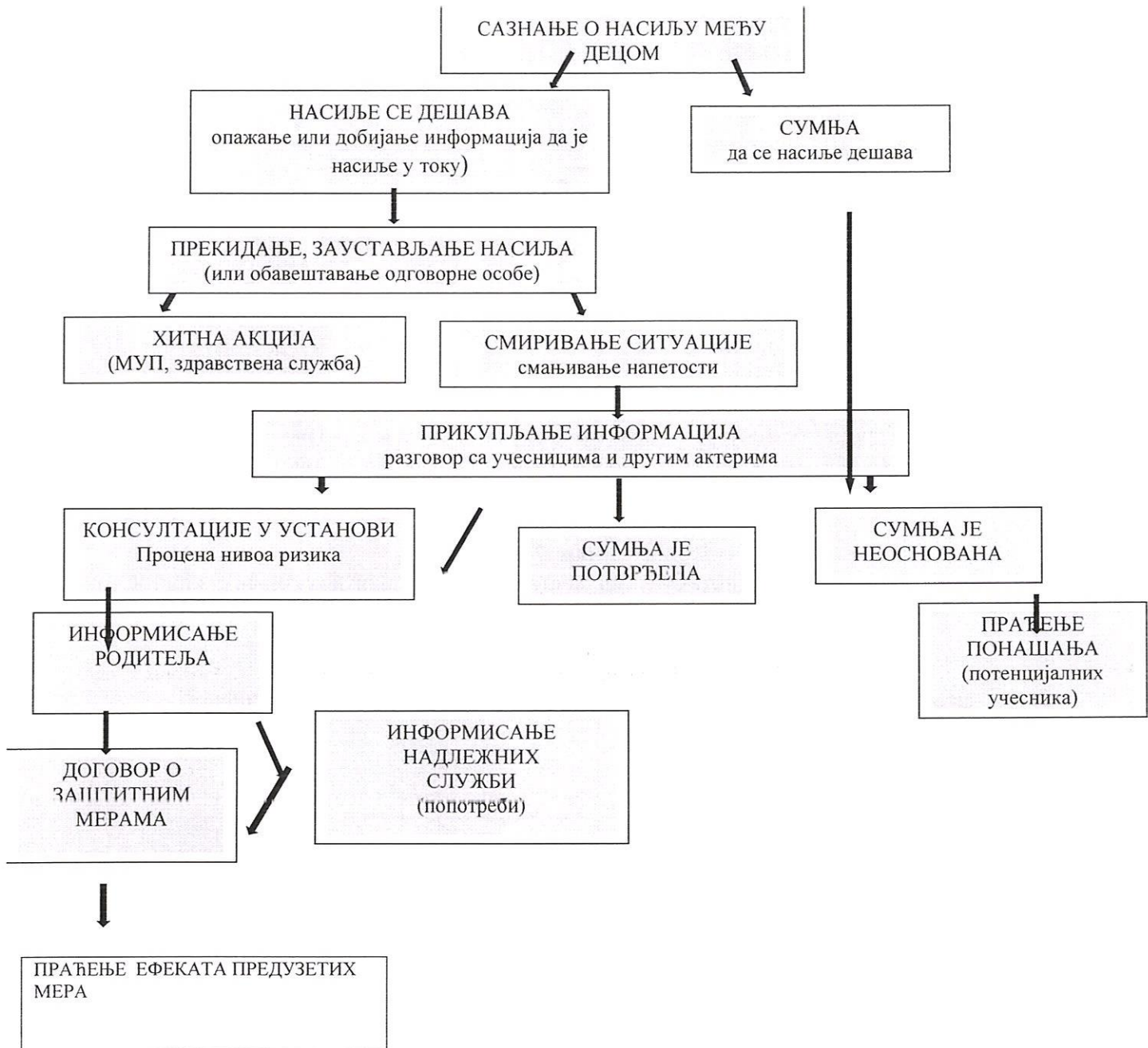
Шематски приказ процедера у случају насиља приказан је на следећи начин:

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3,
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

НАСИЉЕ МЕЂУ ДЕЦОМ

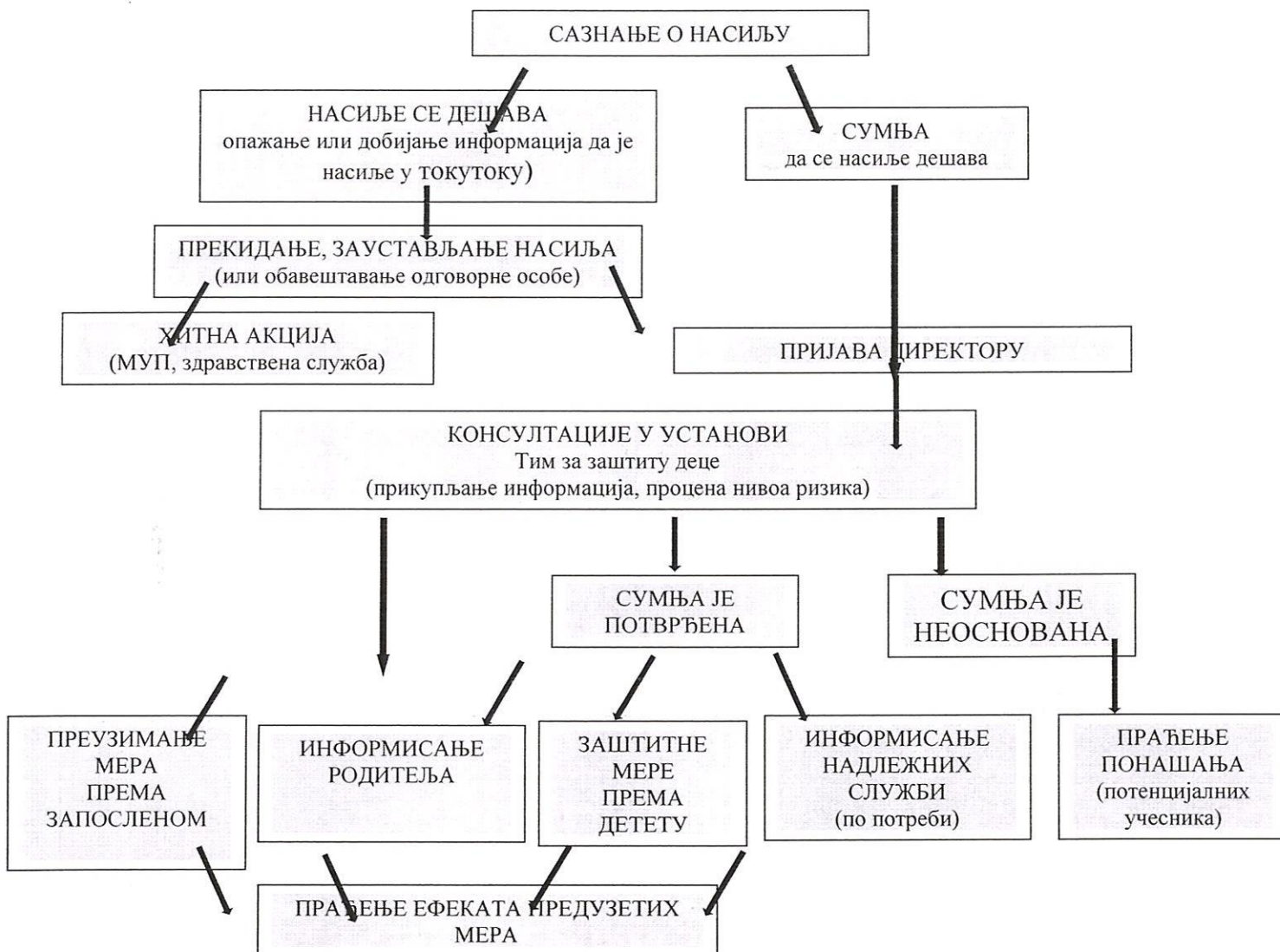

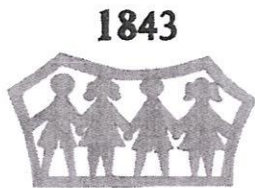
1843

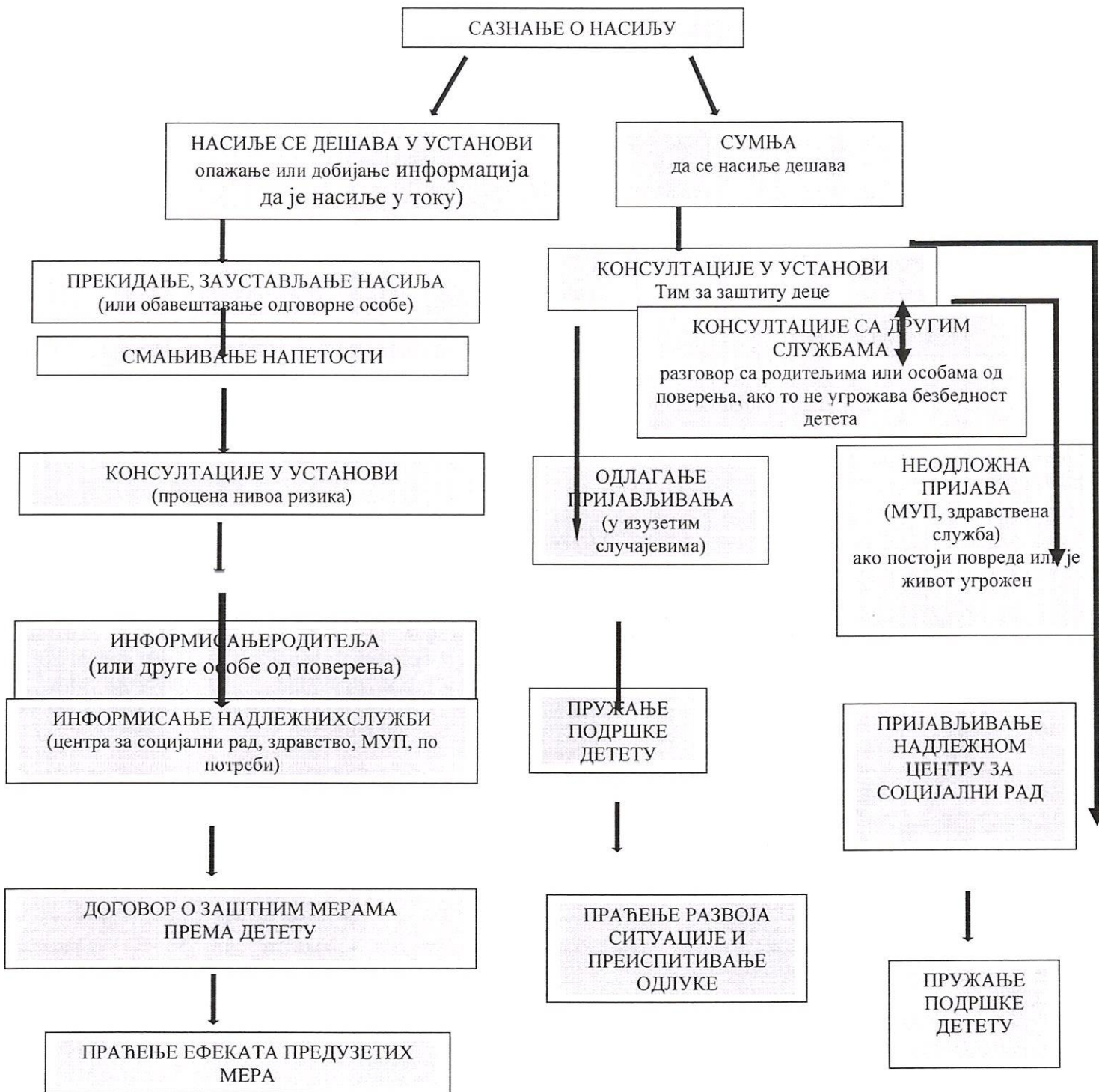
Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
Subotica, Antona Askerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНИХ У УСТАНОВИ

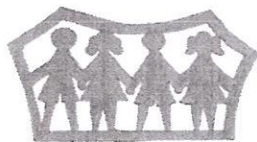

НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ КОЈА НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА У УСТАНОВИ

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

ПРОЦЕНА СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ У УСТАНОВИ

Члан 76.

У циљу усклађивања процене стања безбедности деце, сваке године врши се анализа процене ризика у Установи, где се узимају у обзир мишљења родитеља, односно других законских заступника и васпитног особља.

Процена ризика се реализује анкетирањем родитеља, односно других законских заступника и васпитног особља, а узима се у обзир и евиденција пријављених случајева насиља (део документације тима).

На основу тих података се израђује акциони план превентивних и интервентних активности на нивоу Установе.

Акциони план превентивних и интервентних активности, као и план рада тима, налази се у Годишњем плану рада Установе.

Извештај о реализацији превентивних и интервентних активности, као и о раду тима, налази се у Годишњем извештају о раду Установе.

УНУТРАШЊА И СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Члан 77.

Унутрашњу заштитну мрежу у Установи чине: сви запослени који су дужни да реагују одмах ако постоји сумња или се дешава насиље, а у складу са Протоколом и корацима у интервенцији.

Укључује све актере у васпитно-образовном процесу који, осим заштитне, имају и подржавајућу улогу за оне који се насилно понашају и оне који су изложени насиљу и помажу им у успешном реинтегрисању у групу вршњака.

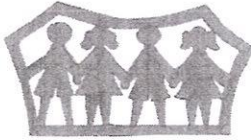
КОРАЦИ И НОСИОЦИ ПОСТУПАКА У ОКВИРУ УНУТРАШЊЕ ЗАШТИТНЕ МРЕЖЕ У СЛУЧАЈУ НАСИЉА И СУМЊЕ НА НАСИЉЕ

Члан 78.

Помоћници директора задужени за педагошке јединице:

- координирају радом чланова Тима за заштиту на нивоу вртића (помоћник директора задужен за одређени вртић, стручни сарадник-педагог, стручни сарадник-психолог, руководилац радне јединице вртића, васпитачи, родитељ, односно други законски заступник)
- воде рачуна да сви чланови Тима за заштиту буду информисани о случају правовремено;
- учествују у доношењу и реализацији мера и активности;
- прате реализацију мера и активности;
- обједињују сву потребну документацију (извештаје, пријаве...) и предају је координатору Тима за заштиту;
- по потреби (у зависности од природе случаја-организују састанке заједно са стручним сарадником-педагогом и стручним сарадником-психологом, васпитачима и по потреби са родитељима, односно другим законским заступницима);
- консултују се са координатором Тима за заштиту на нивоу Установе о поштовању Протокола;

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

- у сарадњи са стручним сарадницима за одређени вртић, израђују извештаје о предузетим мерама;
- извештаје достављају координатору Тима за заштиту на нивоу Установе и директору Установе.

Стручни сарадници задужени за вртић

- Разговарају са родитељима, односно другим законским заступницима и васпитачима;
- Израђују план заштите (стручни сарадник-педагог и стручни сарадник-психолог) за дете/децу - пасивни посматрачи;
- Израђују предлог мера и активности у сарадњи са помоћницима директора за одређени вртић;
- Прате реализацију мера и активности у сарадњи са помоћницима директора;
- Састављају своје извештаје о предузетим мерама у сарадњи са помоћницима директора;
- Извештаје предају координатору Тима за заштиту на нивоу Установе и директору Установе.

Директор/координатор тима на нивоу установе

- Информише надлежне институције: (Школску управу Сомбор, Центар за социјални рад, Дом здравља, Полицијску управу)
- У случају одсуства директора и координатора, ту улогу преузима помоћник директора за васпитно – образовни рад.
- Напомена: У случају одсуства помоћника директора за васпитно – образовни рад, ту улогу преузимају помоћници директора за педагошке јединице.

Координатор тима на нивоу установе

- Прикупља и води евиденцију о свим случајевима;
- Прослеђује сву потребну документацију надлежним институцијама;
- Обавља консултације и саветодавни рад са свим члановима Тима за заштиту на нивоу Установе и подтимова на нивоу вртића;
- Сарађује са надлежним институцијама;
- Прати примену Протокола на нивоу Установе и поштовање процедура у ситуацији насиља.
- Осим наведених активности, координатор обавља и све активности као стручни сарадник у ситуацији насиља које се догоди у вртићу за који је задужен као стручни сарадник.

Члан 79.

Спољашњу заштитну мрежу чине институције у локалној заједници са којима Установа сарађује у области Програма заштите деце.

У превенцији, сарадња се остварује са Заводом за јавно здравље, Дечјим диспансером, Спортским центром, медијима, Центром за социјални рад, МУП-ом, Здравственим центром, Школском управом и Секретаријатом за друштвене делатности Града Суботица.

Циљ сарадње јесте пружање стручне помоћи и сарадња у решавању проблема и задовољавање културних и спортских потреба деце.

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
Subotica, Antona Aškercа br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

НАЧИНИ ПРАЋЕЊА СЛУЧАЈЕВА НАСИЉА И ЕВИДЕНЦИЈА О НАСИЉУ

Члан 80.

Запослени у Установи– васпитачи, стручна служба и Тим за заштиту-у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља у Установи уз попуњавање *Обрасца за евиденцију о случајевима насиља* који треба да садржи:

- Шта се догодило ?
- Ко су учесници ?
- Како је пријављено насиље ?
- Врсте интервенције?
- Какве су последице?
- Који су исходи предузетих корака?
- На који начин су укључени родитељи, васпитачи, стручна служба?
- Праћење ефеката предузетих мера.

Члан 81.

Потребно је пратити:

- Понашање детета које је трпело насиље (да ли се повлачи, да ли постаје агресивно, да ли тражи подршку и на који начин...) и детета које се понашало насилно (да ли наставља са нападима, да ли тражи друге жртве, да ли га група одбацује, да ли га група подржава...);
- Како реагују пасивни посматрачи (да ли се обраћају старијима за помоћ, да ли сви знају како да се повежу са унутрашњом заштитном мрежом и ко је њихова особа од поверења, да ли се препознаје страх, да ли сами предузимају неке акције и сл.)?;
- Шта се дешава у васпитној групи (да ли се издвајају нове групе, каква је атмосфера)?;
- Колико су родитељи, односно други законски заступници сарадници у активностима на смањивању насиља?;
- Како функционише Тим за заштиту и унутрашња заштитна мрежа (где су слабе тачке и шта се може боље)?;
- Колико су друге институције (спољна заштитна мрежа) укључене и који су ефекти њиховог укључивања?

Члан 82.

Уколико се увиди да се ситуација насиља понавља, компликује и постаје ризичнија и опаснија, неопходно је предузети следеће заштитне мере:

- Појачати опрез свих запослених;
- Укључити у рад родитеље, односно друге законске заступнике;
- Наставити са индивидуалним радом- стручни сарадник-психолог Установе;
- Укључити стручњаке из других установа (из спољашње заштитне мреже).

Члан 83.

Сви субјекти укључени у решавање проблема требају се обавезати на дискрецију и заштиту права детета.

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti Intézmény Szabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercia br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

Члан 84.

На основу евиденције које воде васпитачи и Тим за заштиту праћење ефеката ће извршити стручни сарадници у Установи преко следећих индикатора:

- Броја и нивоа облика насилног понашања;
- Број случајева насилног понашања са позитивним ефектима у односу на укупан број пријављених случајева насилног понашања у току године;
- Однос пријављених облика насилног понашања текуће и претходне школске године;
- Однос броја случајева насилног понашања са позитивним ефектима текуће и претходне школске године.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 85.

Овај Програм заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ступа на снагу осмог дана по објављивању на огласној табли Установе.

Објављено на огласној табли 09.12.2021. године.

Председник Управног одбора
Предшколске установе „Наша радост“
Давор Дулић

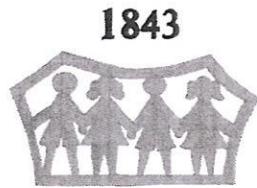
1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
 NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
 Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
 Subotica, Antona Aškercа br. 3.
 Matični broj: 08067783
 PIB: 100960649
 Žiro-račun: 840-402661-86
 Šifra delatnosti: 8891

ПРИЛОГ: ОБРАСЦИ ЗА ЕВИДЕНЦИЈУ СЛУЧАЈЕВА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА,
 ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

<u>Датум настанка насилне ситуације</u> <u>/Вртић:</u>	
❖ <u>Место:</u>	а) у дворишту установе б) у ходнику вртића в) у тоалету г) у соби д) на путу до установе ђ).....
❖ <u>Време:</u>	а) пре доласка у установу б) после доласка в) у току активности г) у току слободног времена д)
❖ <u>Начин откривања/уочавања:</u>	а) личним увидом б) дојавом посматрача в) дојавом родитеља г) посредно (сандуче, телефон, пријава) д) уочавањем знакова ђ) дојавом особа које су доживеле насиље е) од стране васпитача ж)
❖ <u>Учесници насилне ситуације:</u>	а) особа која врши насиље: б) особа која трпи насиље:
❖ <u>Насилна ситуација се:</u>	а) дешава први пут б) понавља више пута, већ се претходно догодило два пута

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOST Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOST“ Subotica
Subotica, Antona Aškercia br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

❖ <u>Кратак опис насилне ситуације:</u>	
❖ Врста интервенције	
❖ Предложене мере заштите и начини праћења спровођења предузетих мера:	
❖ Вредновање и процена ефикасности предузетих мера:	
❖ Датум пријаве насилне ситуације:	
❖ Подносилац пријаве:	

1843

Предшколска установа „НАША РАДОСТ“ Суботица
NAŠA RADOŠT Iskoláskor Előtti IntézménySzabadka
Predškolska ustanova „NAŠA RADOŠT“ Subotica
Subotica, Antona Aškerca br. 3.
Matični broj: 08067783
PIB: 100960649
Žiro-račun: 840-402661-86
Šifra delatnosti: 8891

**ОБРАЗАЦ ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА У
ИНТЕРВЕНЦИЈУ/ПРЕВЕНЦИЈУ**

Назив и адреса установе којој се обраћамо:
Назив, адреса и број телефона Предшколске установе:
Име и презиме директора Установе:
Име и презиме координатора тима за заштиту деце од насиља и бр.тел:
Име и презиме детета, узраст и вртић:
Име и презиме родитеља/старатеља, адреса становања и број телефона:
Разлози због којих се обраћамо надлежној институцији:
Предузете мере у Установи:

Датум:.....

Директор
Предшколске установе „Наша радост“
.....

